

गम्भीर n. dass.: बृहत्तेव गम्भीरेषु प्रतिष्ठा पदेव गाधं तर्ते विदाय: RV. 10, 106, 9. Daher Naigh. 1, 12 unter den Bezz. für Wasser.

गम्भीरिका f. = गम्भीरी RĀG. im ÇKDr.

गम्भीरी f. *Gmelina arborea* Roxb. AK. 2, 4, 2, 16. Trik. 3, 3, 205. Ratnam. 1. Nach dem Sch. zu AK. 2, 4, 1, 20 auch die Blüthe, Frucht und Wurzel dieses Baumes.

गम्भीर s. u. गभीर.

गम्भीर und die damit anlautenden comp. s. u. गभीर.

गम्भ्य (von 1. गम्) adj. 1) *eundum*; *wohin man zu gehen hat*; *wohin oder zu dem man gehen kann oder darf*, *dem beizukommen ist*, *zugänglich* AK. 3, 2, 42. त्वया गम्भ्यम् Vop. 26, 25. अत्र गम्भ्यगम्या कनकपुरी च नगरी नया Kathās. 23, 56. तोयं *zugänglich* MBh. 3, 8247. स्थान Pāṇkāt. 237, 21. दृष्टाविरहितः सर्वो मदहानो यथा गत्रः । स्थानहीनस्तथा राजा गम्भ्यः सर्वज्ञस्तु III, 46. Gewöhnlich mit dem *घ* priv.: *अगम्भ्यो हि ततो मेरुः* R. 4, 43, 19. 40, 67. *अगम्भ्यत्रया पृथिवी मांसशोणितकर्दमा* MBh. 6, 2448. 9, 722. *अगम्भ्यानि पुमान्याति गो ऽसेन्द्रोश्च निषेवते* Pāṇkāt. I, 415. *अकृत्यं नन्यते कृत्यमगम्भ्यं नन्यते सुगम्* II, 131. *पूयते यदपूयो ऽपि यदगम्भ्यो ऽपि गन्त्यते* I, 7. Mṛkṣh. 98, 14. *नागो ऽयमगम्भ्यो मानुषैः सदा* MBh. 3, 11162. R. 4, 41, 35. *स्वामिनः पुनरगम्भ्यं किमपि नास्ति* Pāṇkāt. 116, 24. *ततस्तस्य नाम्नापि यूयं परेषामगम्या भविष्य* 139, 7. *लोचनानामगम्यः* Megh. 101, v. 1. — 2) *Männern zugänglich*; *a) so v. a. zum Beischlaf sich Jmd hingebend* Jāṅ. 2, 290. *दुर्जनगम्याः नार्यः* Pāṇkāt. I, 310 (vgl. Hit. II, 147). — *b) so v. a. zum Beischlaf geeignet, in der zum Beischlaf geeigneten Verfassung befindlich* Buṅg. P. 1, 14, 42. *अभिकामो स्त्रियं यश्च गम्यो रक्षसि याचितः । नेपेति* MBh. 1, 3457. Suṣr. 1, 70, 2. — 3) *mit dem ein Weib sich begatten darf* Buṅg. P. 5, 26, 20. *liederlich, Wollüstling* (nach Buṅguri) Daṣak. 62, 1. — 4) *einem Heilmittel zugänglich* so v. a. *heilbar durch*: (स्मरपसारः) न गम्यो मन्त्राणाम् Bhartṛ. 1, 88. — 5) *was er/asst, begriffen, erkannt werden kann*: *तैस्तैरेव सदागमैः* — *गम्यो ऽसौ जगदंशोरा ब्रह्मनिधिर्वारा प्रवक्षिरिव* Prab. 87, 6. *बुद्धेर्वुद्धिमतां लोके नास्त्यगम्यं क्वचिच्च*: Pāṇkāt. V, 38. *सेवादर्मः* — *योगनामप्यगम्यः* Vet. 30, 1. *स्वप्नधीगम्यं विद्यात्तं पुरुषं परम्* M. 12, 122. *ज्ञानं* Bhag. 13, 17. *मत्सार्क्ष्यं चिरकृतनुताभावगम्यम्* Megh. 83. *पदार्थान्गम्यान्करोति कारिका* H. 238. Sch. *इन्द्रियादिगम्यत्वं धर्मस्य* Sch. zu Āim. 1, 1, 2. — 6) *was gemeint wird*: *तत्सातत्वे गम्ये wenn Ununterbrochenheit derselben (einer Handlung) gemeint wird* AK. 3, 3, 1. — 7) *geeignet, passend*: *गम्यं वभावे दातृणां कन्या कुर्यात्स्वयं वरम्* Jāṅ. 1, 64. *प्राप्तिगम्यं = प्राप्य* Pāṇkāt. III, 260. — Vgl. अगम्य.

गम् *gaṇa* वृषादि zu P. 6, 1, 203. 1) m. a) *Haus, Hof; Hausstand, Hauswesen*, bestehend in der *Hausgenossenschaft* sowie in dem *beweglichen und unbeweglichen Vermögen, familia*; daher = *गृह* Naigh. 3, 4. = *धन* 2, 10. = *अपत्य* 2. *इन्द्रो वसुभिः परि पातु नो गयेम्* RV. 10, 66, 3. 1, 74, 2. 5, 44, 7. 6, 2, 8. 71, 7. 8, 43, 3. AV. 6, 3, 3. 7, 84, 1. *स्वे गये ज्ञागृहप्रयच्छन्* VS. 27, 3. *क्ष्वी गयमारिश्चव्य आगोत्* RV. 10, 99, 5. *गयं पुष्टिं च वर्धय* 5, 10, 3. *यः शश्वतो अदाश्रुयो गयस्य प्रयत्नासि सुधितराय वेदः* 7, 19, 1. 18, 3. 8, 24, 22. *मा नो गयमारिश्चमत्परा सिचः* 9, 81, 3. *अग्नीवा या नो गयमाविर्षे* 6, 74, 2. Ob das Wort RV. 8, 41, 7 richtig stehe ist zweifelhaft. — b) pl. *Lebensgeister*, nur in einer Ableitung von *गायत्री*

Çat. Br. 14, 8, 15, 7. — c) *ein best. Thier* Mṛd. j. 13. *Bos Gavaeus* (s. गव्य) Wils. — d) N. pr. a) eines Rshi, Sohnes des Plati, RV. 10, 63, 17. 64, 16. Ait. Br. 3, 2. Ind. St. 3, 460. eines Zauberkundigen AV. 1, 14, 4. Vgl. auch die Einschlebung bei RV. 5, 51, 15. *गय ऐन्द्रः, आत्रेयः* Ind. St. 3, 214. Ein Rāgarshi, dessen Opfers öfters Erwähnung geschieht, H. 973. Mṛd. *गयस्य यज्ञः* MBh. 1, 2100. 3, 8518. 4, 1768. 9, 2203. 13, 5661. R. 2, 107, 11. von Mādhātā besiegt MBh. 7, 2281. Sohn des Amṛtarajas 3, 8527. fgg. 7, 2334. fgg. 12, 1004. fgg. des Ājus 1, 3150. eines Manu Hariv. 870. Buṅg. P. 2, 7, 44. des Havirdhāna und der Dhishanā (Havirdhāni) Hariv. 83. VP. 106. Buṅg. P. 4, 24, 8. des Ūru und der Āgneji Hariv. 73. des Vitatha 1732. des Sudjumna 631. VP. 350. Buṅg. P. 9, 1, 41. des Nakta und der Druti 5, 13, 5. VP. 163. — β) pl. des um Gajā wohnenden Volksstammes und des von ihm eingenommenen Gebietes MBh. 2, 1872. *गयस्य यज्ञमानस्य गयेष्वेव मत्क्रतुम्* 9, 2205. R. 2, 107, 11. — γ) eines Asura, der, wie der Rāgarshi gleiches Namens, zu der Stadt Gajā in Beziehung gesetzt wird, Vāju-P. im ÇKDr. — δ) eines Affen im Gefolge von Rāma MBh. 3, 16271. R. 4, 25, 33. 6, 3, 47. 22, 2. — ε) eines Berges in der Nähe von Gajā MBh. 3, 8304. Lalit. 236. 238. 378. Hiouen-thsang I, 436 (गया). Vgl. गयशिरस्. — 2) f. गया N. pr. *gaṇa* वरणादि zu P. 4, 2, 82. a) eines berühmten Wallfahrtsortes, der Residenzstadt des Rāgarshi Gaja. H. 973. Mṛd. j. 15. Liā. I, 136. fg. *यद्दाति गयास्थश्च सर्वमानस्यमश्रुते* Jāṅ. 1, 260. *दृष्टव्या बहवः पुत्रा यद्यप्येको गयां व्रजेत्* MBh. 3, 8075. 8305. 8060. 13, 1728. Hariv. 632. R. 2, 107, 13. Lalit. 238. RĀG. Tar. 6, 234. *गयामाकृत्य* (aus dem Vāju-P.) Verz. d. Pet. H. No. 40. *गयाकृत्य, ऽयद्वति, ऽभ्राद्वपद्वति* Verz. d. B. H. No. 1230. 1233. 1237. *गयासेतु* 1403. — b) eines Flusses MBh. 1, 7818. — Vgl. शंगय, बुद्धगया.

गयशात (गय + शात) m. N. pr. eines buddh. Patriarchen Liā. II, Anh. VII.

गयशिरस् (गय + शिरस्) n. N. pr. eines in der Nähe von Gajā belegenen Berges und berühmten Wallfahrtsortes MBh. 3, 8519. 8307. 13, 4888. Buṅg. P. 7, 14, 30. *गयाशिरस्* Vāju-P. im ÇKDr. — Vgl. गय 1. d. ε und गयाशीर्ष.

गयसौधन (गय + सा^०) adj. *den Hausstand (Wohlstand) fördernd*, vom Soma RV. 9, 104, 2.

गयस्फाति (गय + स्फाति) f. Emendation zu AV. 19, 31, 30. wo viell. eher *पय स्फातिम्* zu lesen ist.

गयस्फान (गय + स्फान) adj. *der den Hausstand wachsen, gedeihen macht*, vom Soma: *गयस्फानो अमीवृक्षा वसुवित्पुष्टिवर्धनः* RV. 1, 91, 12. 19. *वास्तौष्यते प्रतरणो न दधि गयस्फानो गाभिश्चैभिर्हिन्दो* 7, 34, 2.

गयाकाशय (गया + का^०) m. N. pr. eines Schülers von Çākasi mha Vāju-P. 32. Lalit. ed. Calc. 1, 12. Burn. Intr. 158. N. 3. Lot. de la b. I. 126. Hiouen-tusang I, 437. Schiefner, Lebensb. 250 (20). 304 (74).

गयादास (ग^० + दास) m. N. pr. eines Autors Verz. d. B. H. No. 1176.

गयाशिवर (गया + शि^०) = गयशिरस् Vāju-P. 102.

गयाशिरस् s. u. गयशिरस्.

गयाशीर्ष n. = गयशिरस् Burn. Intr. 77. N. 2. Schiefner, Lebensb. 252 (22). 234 (24).

1. गम् (गृ), गृणाति Daṭṭp. 31, 28. गृणे, गृणोते die Bildung गिरते